

Društvo hrvatskih književnika – Ogranak u Zadru
Hrvatska udruga istraživača dječje književnosti iz Zagreba
Sveučilište u Zadru
Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja
Odjel za nastavničke studije u Gospiću
Gimnazija Jurja Barakovića

BARAKOVIĆEVI DANI

Znanstveni skup
Djetinjstvo poezije i poezija djetinjstva

Program

Knjižica sažetaka

Zadar, 25. - 26. listopada 2018.

Barakovićevi dani
Znanstveni skup Djetinjstvo poezije i poezija djetinjstva
Zadar, 25. – 26. listopada 2018.

ORGANIZATORI:

Društvo hrvatskih književnika – Ogranak u Zadru
Hrvatska udruga istraživača dječje književnosti iz Zagreba
Sveučilište u Zadru
Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja
Odjel za nastavničke studije u Gospiću
Gimnazija Jurja Barakovića

ORGANIZACIJSKI ODBOR:

Ranko Artuković, prof., prof. dr. sc Robert Bacalja,
doc. dr. sc. Maja Cindrić, doc. dr. sc. Katarina Ivon,
prof. dr. sc. Berislav Majhut, Ivica Matešić Jeremija,
doc. dr. sc. Sanja Vrcić Mataija, doc. dr. sc. Slavica Vrsaljko

PREDSJEDNIK:

prof. dr. sc. Robert Bacalja

TAJNICA:

Anja Matešić

IZVRŠNA TAJNICA:

Emilija Matassi Botunac

LEKTURA:

Slavica Vrsaljko

GRAFIČKO OBLIKOVANJE KORICA

ABC Grafika i Nilo Karuc

GRAFIČKO OBLIKOVANJE I PRIJELOM KNJIŽNOG BLOKA

Sveučilište u Zadru

TISAK

Prirodoslovno-grafička škola Zadar

*Održavanje Barakovićevih dana pomogli su Grad Zadar,
Zadarska županija i Sveučilište u Zadru*

PROGRAM

Znanstveni skup Djetinjstvo poezije i poezija djetinjstva

Četvrtak, 25. listopada 2018.

10:00 Polaganje vijenca na spomenik

Jurja Barakovića

Zadar, Perivoj od slave

11:00 Registracija sudionika

Multimedijalna dvorana Sveučilišta u Zadru

Novi kampus, Ulica dr. Franje Tuđmana 24 i

11:30 Prva sjednica znanstvenoga skupa

Predsjedaju: doc. dr. sc. Dubravka Zima (Zagreb), dr. sc. Stjepan Blažetin (Pečuh), izv. prof. dr. sc. Smiljana Narančić Kovač (Zagreb)

Pozdravne riječi:

Đuro Vidmarović, predsjednik Društva hrvatskih književnika

doc. dr. sc. Maja Cindrić, pročelnica Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja

Ivan Šimunić, prof., pročelnik, Zadarska županija

Jagoda Surać, dipl. iur., zamjenica gradonačelnika grada Zadra

prof. dr. sc. Nedjeljka Balić Nižić, prorektorica Sveučilišta u Zadru

Izlaganja:

doc. dr. sc. Martina Jurišić, **doc. dr. sc. Dubravka Zima (Zagreb)** – Hrvatska dječja poezija u prvom desetljeću 20. stoljeća

dr. sc. Hrvojka Mihanović-Salopek (Zagreb) – *Pjesništvo u najpoznatijim crkvenim pjesmaricama za djecu i mlade u Zagrebačkoj nadbiskupiji*

doc. dr. sc. Kristina Riman, **doc. dr. sc. Helena Pavletić (Pula)** – Poetske, tematske i leksičke značajke uglazbljene dječje poezije 19. stoljeća na primjeru tekstova Ljudevita Varjačića

prof. dr. sc. Robert Bacalja, **Mirisa Katić**, **prof. (Zadar)** – Dječja poezija u zadarskom časopisu *Prijatelj malenih*, 1915. – 1917.

doc. dr. sc. Sanja Lovrić Kralj (Zagreb) – Dječja poema između dva svjetska rata

doc. dr. sc. Vjekoslava Jurdana (Pula) – Poezijom spasiti (svoje) djetinjstvo – čakavska poezija Drage Gervaisa

prof. dr. sc. Berislav Majhut (Zagreb) – Žanrovska struktura hrvatske dječje književnosti u desetljeću nakon Drugoga svjetskog rata

13:00 – Rasprava

13:15 – Stanka

13:30 – Druga sjednica znanstvenoga skupa

Predsjedaju: prof. dr. sc. Berislav Majhut, prof. dr. sc. Diana Zalar, doc. dr. sc. Katarina Ivon

izv. prof. dr. sc. Smiljana Narančić Kovač (Zagreb) – Besmislice u prepjevu: Balog i Lear

dr. sc. Stjepan Blažetin (Pečuh) – Hrvatska dječja knjiga u Mađarskoj

mr. sc. Fabijan Lovrić (Knin) – Dječja poezija Vesne Parun

prof. dr. sc. Diana Zalar (Zagreb), Ana-Marija Trepšić (Zagreb) – Zagonetke Aljoše Vukovića kao poveznica s tradicijom

doc. dr. sc. Sanja Vrcić-Mataija (Gospić), doc. dr. sc. Katarina Ivon (Zadar) – Pjesničko evociranje dragulja djetinjstva

izv. prof. dr. sc. Vesna Grahovac Pražić (Gospić), doc. dr. sc. Slavica Vrsaljko (Zadar) – Slika poezije u čitankama

dr. sc. Rita Fleis (Subotica) – Lutkarstvo u poetici dječje poezije na zavičajnoj građi Gradske biblioteke Subotica

Antonio Sammartino (Montemitro/ Mundimitar) – Moliškohrvatska dječja poezija

15:00 Rasprava

15:30 Domjenak

Petak, 26. listopada 2018.

10:00 Gimnazija Jurja Barakovića

Perivoj Vladimira Nazora 3

Susret pjesnika s učenicima Gimnazije Jurja Barakovića: *Barakoviću u čast*

Pozdravne riječi: **Ranko Artuković**, prof., ravnatelj, **Ivica Matešić Jeremija**, Društvo hrvatskih književnika – Ogranak u Zadru

Himna Republike Hrvatske – izvedba učenika Gimnazije Jurja Barakovića, dirigentica Blanka Miletić, prof.

Uvodno slovo, predstavljanje autora i škole – Karmela Jelčić, mag.

Kratko izlaganje o tradiciji škole i sadašnjih aktivnosti učenika – Anđela Beretin

Recitativne izvedbe – Petricija Lisica, Mislav Artić, mentorica Vesna Dražić, prof.

Predstavljanje školskoga lista *Jarula* – Lucija Vuković, mentor Tomey Ćurković, mag.

Recitacija ulomka *Vile Slovinke* – Luka Nešović, Tamara Kovačević, mentorica Katarina Matek, mag.

Glazbena izvedba – mentor Tomey Ćurković, mag.

Sudjeluju: Elis Baćac, Boris Domagoj Biletić, Stjepan Blažetin Marina Čapalija, Mirjana Ganza Šarec, Slavko Govorčin, Vinko Hajnc, Vjekoslava Jurdana, Drago Krpina, Zvonko Sutlović, Robert Špralja, Ante Tičić

12:00 Gradska loža

Narodni trg 2

Refleksije o ljubavi, književni susret

Juraj Baraković, *Vila Slovinka (Lipost i kripost zadarskih žen)*, **Milena Dundov**, dramska umjetnica

Uvodno slovo: Robert Bacalja

Zoranić Barakoviću: Hrvatsko pjevačko glazbeno društvo Zoranić, dirigent: **dr. sc. Tomislav Košta**

Sudjeluju: Elis Baćac, Boris Domagoj Biletić, Stjepan Blažetin, Marina Čapalija, Mirjana Ganza Šarec, Slavko Govorčin, Vinko Hajnc, Vjekoslava Jurdana, Drago Krpina, Vlatko Majić, Ivica Matešić Jeremija, Zvonko Sutlović, Robert Špralja, Ante Tičić

**BARAKOVIĆEVI
DANI**

**Znanstveni skup
Djetinjstvo poezije i poezija
djetinjstva**

KNJIŽICA SAŽETAKA

Zadar, 25. listopada 2018.

**Martina Jurišić, mag.,
doc. dr. sc. Dubravka Zima**

Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu

HRVATSKA DJEČJA POEZIJA U PRVOM DESETLJEĆU 20. STOLJEĆA

U radu će se predstaviti korpus hrvatske dječje poezije nastale i objavljene u knjižnom obliku u prvom desetljeću 20. stoljeća (od 1901. do 1910. godine), te u dostupnim antologijskim izborima u istom razdoblju (Josip Milaković, *Naša pjesma, Antologija hrvatskoj mladeži*, 1903. i Rudolfo Franjin Magjer, *U pjesmi i priči. Antologija savremene hrvatske omladinske književnosti*, 1906). Dječja će se poezija toga razdoblja iščitati, predstaviti i interpretirati s obzirom na poetičke, književno-povijesne i ideološke odrednice, te će se promotriti u kontekstu proizvodnje i održavanja kanona dječje književnosti.

Ključne riječi: hrvatska dječja poezija, Josip Milaković, Rudolfo Franjin Magjer, interpretacija

dr. sc. Hrvojka Mihanović-Salopek

*Zavod za povijest hrvatske književnosti,
kazališta i glazbe HAZU/Zagreb*

PJESNIŠTVO U NAJPOZNATIJIM CRKVENIM PJESMARICAMA ZA DJECU I MLADE NA PODRUČJU ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE

U radu se analiziraju stihovi namijenjeni crkvenom pjevanju i recitiranju u hrvatskim crkvenim pjesmaricama koje su ciljano bile namijenjene katehezi gimnazijalaca ili upotrebi još mlađeg osnovnoškolskog učeničkog uzrasta. Prve crkvene pjesmarice u novijoj

hrvatskoj književnosti s posebnom namjenom prema mladima nastaju još u drugoj polovici 19. st. (autori: Josip Torbar – Ivan Stohl, Ante Truhelka, Šime Balenović-Franjo Šic, Ljudevit Tomšić, Đuro Šimončić i dr.), a potom sve intenzivnije i početkom 20. st. (autori: Vilko Novak, Franjo Medricky, Josip Celinščak i dr.) Raščlamba pjesničkog opusa pokazuje da se u ranijim izdanjima pjesmarica nije još toliko pazilo o posebnoj razini inteligibilnosti i mogućnostima percepcije koju zahtijeva mladenačka dob, te u tim pjesmama još nalazimo podosta motiva ozbiljnog pokajničkog karaktera, pretjerane romantičarske stilske prenapetosti emocija, pa i dosta strogosti u preispitivanju etičkih normi. Najveći zaokret prema svijetu dječje književnosti napravio je učitelj Ante Truhelka, koji je svoje tekstove crkvenih pjesama šezdesetih godina 19. st. prilagodio razini dječjeg svijeta i interesa, te je u tekstove unio obilježja igrivosti i lako pamtljivog rimovanja. Međutim, najveću popularnost doživjeli su priručnici isusovca Josipa Celinščaka, čiji je molitvenik *Kruh nebeski*, objavljen 1. put u Zagrebu 1909., a doživio je čak 36 izdanja.

Ključne riječi: crkvene pjesmarice, motivi, etičke norme, Ante Truhelka, Josipa Celinščak

doc. dr. sc. Kristina Riman,
doc. dr. sc. Helena Pavletić

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli/Pula

POETSKE, TEMATSKE I LEKSIČKE ZNAČAJKE UGLAZBLJENE DJEČJE POEZIJE 19. STOLJEĆA NA PRIMJERU TEKSTOVA LJUDEVITA VARJAČIĆA

Početke razvoja hrvatske umjetničke dječje poezije mnogi istraživači hrvatske dječje književnosti smještaju u drugu polovicu 19. st. Pjesme za djecu bile su objavljivane uglavnom u onodobnoj periodici i zbirkama pjesama. Manja je pozornost do sada bila posvećivana pjesmama uglazbljenima i uvrštenima u pjesmarice objavljene krajem 19. stoljeća.

Jedan od često uglazbljivanih autora stihova za djecu bio je Ljudevit Varjačić. Poznat je kao osobito produktivan suradnik časopisa *Smilje* čije su se pjesme često uglazbljivale. Među ostalima, objavio je i *Liru*, pjesmaricu s kajdama za mušku i žensku školsku mladež, a njegove uglazbljene pjesme našle su se i na stranicama ostalih pjesmarica za djecu i mladež poput *Milozvuka*, *Milovanki* i *Pjevanke*.

U radu se analiziraju uglazbljene Varjačićeve pjesme s obzirom na njihove poetske, tematske i leksičke značajke. Varjačićeva je poezija pisana pravilnim metrom i rimom, obilježena je pedagoškim i etičkim tendencijama. Leksičkom analizom utvrđeno je nekoliko tematskih cjelina o kojima Varjačić piše: pjesme koje pozivaju na fizički rad, pjesme koje potiču na učenje, pjesme koje izražavaju ljubav prema majci, domoljubne pjesme, religijske pjesme, te pjesme o odmoru i zabavi. Iako se neke od ovih uglazbljenih pjesama i danas nude djeci, zaključujemo da one svojim poetskim, tematskim i leksičkim značajkama nisu više bliske suvremenom

recipijentu.

Ključne riječi: pjesmarice, dječja pjesma, zbirke pjesama, školska mladež, recepcija poezije

prof. dr. sc. Robert Bacalja

*Sveučilište u Zadru,
Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja*

Mirisa Katić, prof.

Državni arhiv u Zadru

DJEČJA POEZIJA U ZADARSKOM ČASOPISU PRIJATELJ MALENIH, 1915. – 1917.

U radu će se ukazati na sadržaj euharistijskog lista *Prijatelj malenih* koji je pokrenut u Zadru ratne 1915. godine i izlazio zaključno s 1917. Urednik je bio franjevac Hugolin Didon (u prvom broju mu je podršku dao i sam zadarski nadbiskup Vinko Pulišić), s nakanom izlaženja „za malene službenike i službenice presv. Sakramenta, za hrvatsku učeću mladež obojega spola i kršćanske obitelji.” Interpretirat će se književni prilozi vjerske i poučne tematike koju potpisuju suradnici i suradnice pod pseudonimima: Rosanda, Anjeza, Tihomir f..., Levina, Karla Pere Milošev, A. Kontin i drugi. Napose treba istaknuti suradnju Ljubomira Jurića, tada nadučitelja u Biogradu, a poslije na Voštarnici u Zadru. Bio je stalni i najproduktivniji autor dječje poezije u listu koji je najviše vjerski orijentiran, ali donosi i sadržaje poucnog i zabavnog karaktera. U duhu katoličkog nauka s poukom razmatraju se mnoge teme kao: Isusov život, životi svetaca, marljivost, nesebičnost, domoljublje, rat, poslušnost, marljivost i dr.

Ključne riječi: *Prijatelj malenih*, vjerski list, dječja poezija, pouka

doc. dr. sc. Sanja Lovrić Kralj

*Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek u Petrinji*

DJEČJA POEMA IZMEĐU DVA SVJETSKA RATA

U teoriji dječje književnosti nakon Drugoga svjetskog rata na nizu se primjera može uočiti tendencija traženja ishodišta pojava u dječjoj književnosti tridesetih godina 20. st. Naime, Milica Bujinac tvrdi da ona prava, umjetnička dječja književnost, počinje srpskim nadrealistima i knjigom *Podvizi družine Pet petlića* Aleksandra Vuče iz 1933. Umjetnička dječja književnost počinjala bi, prema tome, poezijom ili, točnije, poemom. Ovaj rad prikazat će žanr dječje poeme između dva svjetska rata i istaknuti niz važnih, a danas zanemarenih primjera dječje poeme visokoga umjetničkog dometa. Istraživanje će pokazati učestalost ovoga žanra, njegovu prisutnost u raznim književnim oblicima te pluralizam utjecaja koji je i generalno obilježje razdoblja između dva svjetska rata. Ključne riječi: poema, tridesete, nadrealizam, Krstislava Franić, Dragutin Domjanić, Petrica Kerempuh

doc. dr. sc. Vjekoslava Jurdana

Fakultet odgojnih znanosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli

POEZIJOM SPASITI (SVOJE) DJETINJSTVO – ČAKAVSKA POEZIJA DRAGE GERVAISA

Čakavske pjesme Drage Gervaisa zauzimaju antologijsko mjesto u hrvatskoj književnosti kao prepoznatljiv dio zavičajne književne i jezične baštine. Djetinjstvo, zavičaj,

igra motivi su kojima obiluje Gervaisova čakavska poezija, štoviše (u)temeljena je na njima. U tom okviru, cilj je ovoga rada odgovoriti na pitanje je li Gervais pjesnik djetinjstva ili dječji pjesnik. Polazeći od propitivanja u kojoj mjeri njegovo pjesništvo odgovara poetičkim stožernicama dječjega teksta, u radu se prikazuju odgovori na pitanja: je li Drago Gervais (i) dječji pjesnik ili tek pjesnik koji je blizak djeci jer pjeva o (svome) djetinjstvu? Pripada li Gervaisova poezija, kao zavičajna, poeziji o djetinjstvu, a ne dječjoj poeziji? U zaključku rada utvrđuje se kako poezija Drage Gervaisa nije pisana da bude dječja, ali su određene pjesme zbog svojih karakteristika stručnjaci uvrstili u školske udžbenike, kao i u antologije dječjih pjesama, i mogu se okarakterizirati (i) kao dječje, štoviše, kao vrhunske dječje pjesme. Zavičajni, dijalektalni ili dječji pjesnik, Drago Gervais sve je od navedenog, ali prije svega, vrhunski pjesnik.

Ključne riječi: zavičaj, igra, pjesnik, dijalekt, dijete

prof. dr. sc. Berislav Majhut

*Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek u Petrinji*

ŽANROVSKA STRUKTURA HRVATSKE DJEČJE KNJIŽEVNOSTI U DESETLJEĆU NAKON DRUGOGA SVJETSKOG RATA

Hrvatska dječja književnost u jugoslavenskom okviru u desetljeću neposredno nakon 1945. slabo je istražena tako da joj se čak pripisuju činjenično posve neodgovarajuća žanrovska određenja. Jedinstvena povijesna situacija u kojoj se radikalno odbacuje književna tradicija a s druge strane grozničavo traga za novom dječjom književnošću koja još vruća mora poslužiti odgoju novog djeteta, djeteta u kojeg je položeno sjeme budućeg novog socijalističkog

čovjeka morala je tražiti svoj izraz u pjesmi, vihoru, poletu. Tek će uvid u žanrovsku strukturu u kojoj dominira poezija (a prije svega poema kao narativna vrsta i kratke himničke pjesme) te istraživanje uzroka takvog stanja u književnosti rasvijetliti duboku vezu strukture dječje književnosti te društvenog i povijesnog konteksta. Pokazat će se da će vrlo brzo revolucionarni zanos skliznuti u zanatstvo i honorarnu zaradu što će poprimiti takve razmjere da će tu pojavu trebati regulirati i zakonskim putem.

Ključne riječi: žanrovska struktura, dječja poezija, Drugi svjetski rat, društveni i povijesni kontekst

izv. prof. dr. sc. Smiljana Narančić Kovač

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

BESMISLICE U PREPJEVU: BALOG I LEAR

U radu se opisuju hrvatska izdanja djela engleskoga viktorijanskoga pjesnika Edwarda Leara i iznose rezultati analize prijevoda stihova Zvonimira Baloga na engleski jezik i Learovih stihova na hrvatski. Oba su pjesnika poznata po duhovitim i igrama riječi i nonsensnim stihovima, što prijevode čini osobito zahtjevnima. Nekoliko je Balogovih pjesama i drugih tekstova na engleski preveo Graham McMaster, 2001. godine, kad je pjesnik bio predložen za Andersenovu nagradu koju dodjeljuje Međunarodni odbor za dječju knjigu (IBBY – International Board on Books for Young People). Na hrvatskom je jeziku 1963. izišao prijevod američke slikovnice koja izvorno sadrži tri Learove dječje pjesme, uključujući i jednu od najpoznatijih, „The Owl and the Pussycat“, a njegova zbirka limericka, izvorno *Book of Nonsense* (1846.) izišla je 2017. u prijevodu Mate Marasa, pod naslovom *Knjiga besmislica*. Usporedbom

polaznih i ciljnih tekstova utvrđeno je da su prevoditelji i nakladnici pribjegli različitim postupcima u nastojanju da čitateljima prenesu bogatstvo izvornih pjesničkih izričaja, te se izdvajaju posebno uspjeti primjeri. Od njih odudara prijevod u navedenoj slikovnici, u kojoj je anonimni prevoditelj odustao od stihova i dječjim čitateljima ponudio prozu.

Ključne riječi: književni nonsens, književni prijevod, poezija, hrvatska dječja književnost, engleska dječja književnost

dr. sc. Stjepan Blažetin

*Sveučilište u Pečuhu, Filozofski fakultet, Katedra za kroatistiku
Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj*

HRVATSKA DJEČJA KNJIGA U MAĐARSKOJ

Prve tekstove iz dječje književnosti Hrvata u Mađarskoj nakon II. svjetskoga rata treba tražiti na stranicama novina i kalendara. Prva knjiga izrazito namijenjena dječjoj čitateljskoj publici objelodanjena je tek 1980. godine (*Sunčana polja*), a do danas izašle su svega četiri samostalne zbirke dječje poezije, dva romana, dvije zbirke priča, jedna knjiga dječjih igrokaza i jedna antologija dječje poezije. Od 80-ih godina XX. stoljeća dječja književnost prestaje biti „slučajan i usputan” književni proizvod na stranicama periodičnih izdanja te se afirmira kao poseban dio književnosti. Rad će, uz panoramski prikaz, pokazati da je dječja književnost Hrvata u Mađarskoj u velikim crtama i ubrzano prešla put od tekstova koji su skoro isključivo nastali iz pedagoških poriva do shavaćanja dječje književnosti prije svega kao igre i umjetnosti.

Ključne riječi: dječja književnost, Hrvati u Mađarskoj, čitateljska publika, pedagoška funkcija

mr. sc. Fabijan Lovrić

OŠ Domovinske zahvalnosti, Knin

DJEČJA POEZIJA VESNE PARUN

Cilj je ovoga rada približiti čitateljima i književnoj populaciji dječju poeziju, način na koji se pišu pjesme za djecu, i to na primjeru pjesama za djecu Vesne Parun, *Kukljo*, *Mukljo*, *Tanana i Glog*. Pokazuje se kako te pjesme, dajući životinjama odlike ljudi, postižu sarkastičan pristup temi i na lucidan način otkrivaju karakteristike koje ljudi često prikrivaju. Na samom početku dan je presjek pjesništva za djecu, dječje književnosti, te interes djece za književnost, odnosno narativnu i bajkovitu priču s puno zanimljivosti i humora.

U svemu tome, Vesna je Parun znalac pjesničkoga posla i s pravom nosi naziv najbolje hrvatske pjesnikinje od prve pojave u pjesničkom i književnom svijetu do zrelih godina. Pjesme namijenjene djeci pružaju užitak čitanja i odraslima koji ih rado čitaju djeci i unucima kako bi time utjecali na njihov razvoj. Ključne riječi: Književnost za djecu, poezija za djecu, Vesna Parun, jezična svježina, bajka u pjesmi, zavičaj

prof. dr. sc. Diana Zalar,

Ana-Marija Trepšić

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

ZAGONETKE ALJOŠE VUKOVIĆA KAO POVEZNICA S TRADICIJOM

Aljoša Vuković suvremeni je hrvatski pjesnik za djecu i glazbenik. Rođen je u Šibeniku 1970. godine. Piše zagonetke za dječje časopise *SMIB*, *Radost* i *Modru lastu*. Sklada glazbu za klape, kazališne predstave i animirane filmove Ivane Guljašević te surađuje

s dječjim zborom predškolaca *Cvrčak*. Do sada je napisao četrnaest zbirki pjesama i dvije slikovnice. Za zbirku pjesama *Knjiga bijela* osvojio je nagradu *Ovca u kutiji* 2011. godine, kao i pohvalu nagrade *Grigor Vitez*. Njegova zbirka pjesama *Povratak u ulicu zagonetki* bila je nominirana za nagradu *Kiklop*. Voli se igrati riječima, izvrtati ih i time potiče djecu da pjesmu dožive i ostalim osjetilima. U zbirkama pjesama opjevao je anegdote, životna zapažanja, godišnja doba pa čak i svoje filozofske misli. U ovome radu usmjerit ćemo se na Vukovićeve zagonetke u kojima pokazuje kako ova tradicionalna forma pisanja za djecu i danas ima svoj razlog postojanja. Ključne riječi: zbirka poezije, igra riječima, osjetila, anegdota, filozofska misao

doc. dr. sc. Sanja Vrcić –Mataija

Sveučilište u Zadru, Odjel za nastavničke studije u Gospiću

doc. dr. sc. Katarina Ivon

Sveučilište u Zadru, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja

PJESNIČKO EVOCIRANJE DRAGULJA DJETINJSTVA

U radu se donosi književno-teorijska i stilistička interpretacija pjesničke zbirke za djecu suvremene zadarske književnice Zorice Antulov, *Maleno zlato*. Evociranjem vlastitoga, ali i intenzivnim opservacijama suvremenoga, djetinjstva vlastite djece, autorica spretno balansira u ambivaletnosti lirskoga subjekta na relaciji odrastao-dijete, prošlost-sadašnjost, vlastito-njihovo, maleno-golemo. Pjesnikinja ih prepliće i sjedinjuje u želji da u sebi i oko sebe sačuva dijete i djetinjstvo kao iskonsku životnu vrijednost. Živeći i snivajući djetinjstvo, autorica ga pjesnički realizira nizom vizualnih slikovitih

poredbi i akustičkih slika, s prevlašću morskih motiva prepletenih s majčinskima, prijateljskima i obiteljskima, donoseći slike djetinjstva nekoliko generacija, vezujući ih ljepotom uspomena, izazovima suvremenosti, ali i diskretnim žaljenjem zbog svijesti o prolaznosti i odrastanju, ublaženih slikama bajkovitih motiva. Tematsko-motivsku zaokupljenost slikama iz dječjeg svijeta autorica spretno dočarava dinamičnim, ritmički neujednačenim stihovima figurirajući nestašnost djeteta i djetinjstva.

Ključne riječi: djetinjstvo, suvremena dječja poezija, Zorica Antulov, *Maleno zlato*

izv. prof. dr. sc. Vesna Grahovac Pražić

Sveučilište u Zadru, Odjel za nastavničke studije u Gospiću

doc. dr. sc. Slavica Vrsaljko

Sveučilište u Zadru, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja

SLIKA POEZIJE U ČITANKAMA

U radu se govori o zastupljenosti poezije u udžbenicima za primarno obrazovanje. Poetski odgoj počinje u predškolskom razdoblju, a sustavno od polaska u prvi razred osnovne škole. Izbor pjesničkih tekstova i odgovarajući metodički instrumentarij značajni su u komunikaciji i recepciji poezije mlađih osnovaca. Udžbenici se promatraju na temelju primjene uobičajenih načela pri izboru tekstova, a to je nacionalni, estetski, pedagoški i recepcijski. Analizom jednoga udžbeničkog kompleta za primarno obrazovanje, od prvoga do četvrtoga razreda, pokazuje se zastupljenost poezije u udžbenicima u odnosu na ostale književne rodove, odnos klasične i suvremene poezije i tematska raznolikost poezije. Analiza je pokazala dobru zastupljenost pjesničkih tekstova. Razvidna je

neujednačenost u zastupljenosti nacionalnog i svjetskog kanona. Očekivano je prisutna tematska raznolikost s posebnim položajem tematiziranja svijeta djeteta i djetinjstva.

Ključne riječi: udžbenik, učenik, poezija, djetinjstvo, škola

dr. sc. Rita Fleis

Gradska biblioteka Subotica

LUTKARSTVO U POETICI DJEČJE POEZIJE NA ZAVIČAJNOJ GRAĐI GRADSKE BIBLIOTEKE SUBOTICA

Zavičajna građa Gradske biblioteke Subotica predstavlja korpus književnog stvaralaštva jedne zajednice koja njeguje svoju umjetnost na temeljima i suživota, ali i jezične te nacionalne različitosti. U kontekstu lutkarske estetike ideja poezije u dječjoj poeziji javlja se kao dramski, glazbeni i likovni podtekst, dok se komunikacijski lik može promijeniti podruogojačenjem, kao i stilskim figurama koje su ponekad osobitost autora, a ponekad osobitost duha jezika, te tradicije koja se njeguje na danom jeziku. U jezičkom i običajnom kontaktu lutkarski elementi obogaćuju sadržaj pisanog teksta što također obogaćuje i izražajne mogućnosti umjetnosti, književne i dramske.

Ključne riječi: stilske figure, dramski elementi, vizualizacija, glazbene odrednice

Antonio Sammartino

Fondazione Agostina Piccoli, Montemitro/Mundimitar

MOLIŠKOHRVATSKA DJEČJA POEZIJA

Na ovom malom otoku slavenskog svijeta, koji je preživio pet stoljeća izolacije daleko od svoje pradomovine, moliški su Hrvati počeli sa svojom skromnom književnom produkcijom tek na kraju XX. stoljeća, a do nedavno većina ih nije poznavala hrvatsku abecedu potrebnu za izražavanje i pisanje. No uvođenjem i razvojem školskog sustava koji je uključivao moliškohrvatski idiom, učenici su počeli usvajati jezik i pismo te se samostalno izražavati i pisati, među ostalim pišući i poeziju čime se znatno povećao broj pjesnika. O tome koliko se povećao njihov broj svjedoči i činjenica da je moliškohrvatsko mjesto (Mundimitar) nazvano *Gradom poezije*, s obzirom na to da se velik broj stanovnika bavi književnim stvaralaštvom i pisanjem poezije na moliškohrvatskom idiomu.

Posebno je zanimljivo primijetiti da početke književnog stvaralaštva nalazimo već među djecom osnovnoškolske dobi, primjerice od 7 do 8 godina pa nadalje. Naime, od prije dvadesetak godina, zahvaljujući osobitom zalaganju nastavnika koji su predavali hrvatski jezik i kulturu, pratimo razvoj literarnog izražavanja među učenicima uključenima u nastavu moliškohrvatskoga jezika, i to s prilično značajnim rezultatima. Posebno je bilo zapaženo njihovo stvaralaštvo ne samo u lokalnom okruženju, već i na pokrajinskim literarnim natjecanjima na kojima su postigli odlične rezultate, čak i na natjecanju lirske poezije na talijanskome jeziku. Također su njihovi pjesnički radovi bili tiskani u književnim časopisima na razini cijele regije Molise. Jedno je vrijeme izlazio i trojezični školski časopis u školi u Mundimitru, koji

su stvarali i uređivali učenici uključeni u nastavu moliškohrvatskoga i hrvatskoga jezika i kulture, nazvan (na trima jezicima) *Male novine / Mali džornalin / Piccolo giornalino*.

Taj nagli početak, rast i razvoj pisane poetske riječi iznjedrio je velik broj pjesnika čija su pjesnička ostvarenja poznata i izvan granica Hrvatske. Mladi pjesnici svake godine sudjeluju na književnom natječaju koji raspisuje Zaklada *Agostina Piccoli*, i tako već proteklih 18 godina. Pjesme se tiskaju svake tri godine u pjesničkoj zbirci *S našimi riči*.

Ponovno otkrivanje našega drevnoga hrvatskog jezika i njegovo pretvaranje u pisani oblik počelo je, dakle, s dječjim pjesništvom. Sad su ta djeca mladi ljudi, pisci na našem dijalektu, koji su po svojim literarnim radovima poznati, kako smo već istaknuli, i izvan naše male moliškohrvatske zajednice.

Ključne riječi: moliškohrvatski, Molise, dječja poezija, *S našimi riči*, *Grad poezije*

